

Gudstjeneste Skævinge & Lille Lyngby Kirker

den 9. juni 2019

Kirkedag: Pinsedag/A

Tekst: 1 Mos 2,4b-7; ApG 2,1-11; Joh 14,22-31

Salmer:

SK: 290 * 289 * 285 * 291 * 287,2 * 287

LL: 290 * 289 * 291 * 287

Jeg har ikke set så mange; men nogle har jeg dog set, døde dyr. Både kæledyr, dyr i haven eller andre steder ude i naturen, en enkelt kalv på min svigerfars gård. Og et eller andet sted, så er det bare et dødt dyr. Alligevel kan der være forskel, oftest begrundet i relationen til dyret. Der er også forskel på, om det er en død kat eller en død rotte, eller en flue. Jeg tror, at de fleste af os et eller andet sted forholder os til, at det er et dødt dyr.

Det er – i hvert tilfælde for mig – noget helt andet med et menneske. Og en af de ting, der er helt afgørende for om et menneske er levende eller død, det er åndedrættet. Eller hvorfor ikke bruge det helt fantastiske flotte udtryk, vi har i bibellæsningen om Guds skabelse af mennesket: livsånden.

Livsånden er forskellen på om mennesket er levende eller dødt. Og selv når mennesket trækker vejret meget stille og meget langsomt, så er det stadig et levende menneske, så længe der er livsånde.

Jeg har nogle gange stået ved et dødsleje. Jeg har flere gange set et dødt menneske. Og – for mig – da er fraværet af livsånden virkelig synlig og synligt forandrende på, om vi er levende eller døde.

Det – tror jeg – hænger sammen med, at der er forskel på menneskets livsånde, og så al anden skabnings åndedræt. Og når jeg sådan tænker over det, så tror jeg faktisk aldrig, jeg har hørt nogle omtale et dyrs åndedræt. Men jeg har hørt mennesker tale om, hvordan et dyr trækker vejret. Hvis der er noget om det, så viser vi også i vort sprog, at der er forskel på mennesker og dyr, idet vi altså taler om at trække vejret, når det handler om dyr, og taler om ånde-dræt eller livs-ånde, når vi taler om mennesker.

Livsånden er også en væsentlig faktor for, om vi er hos hinanden. Står vi ved et dødsleje: så længe der er livsånde, så længe har vi stadig vor kære. Men det slutter med livsåndens ophør.

Jeg tror også, at livsånden har en anden funktion, og derfor holder jeg rigtig meget af den detalje i skabelsesberetningen, som vi har læst i dag. Læser vi skabelsesberetningen fra begyndelsen, så læser vi jo også om skabelsen af alt andet, også af dyrene. Og de bliver alle sammen til på Guds ord. Gud taler, og det talte sker og får skikkelse og lever. Men med mennesket er det anderledes. Gud former og ”blæser livsånde i hans næsebor, så mennesket blev et levende væsen.”

Der er forskel i skabelsesprocessen. Og der er forskel på mennesker og dyr. Dyr lever pr. instinkt og drifter. Dyr kan godt føle smerte. Men gråspurven skal ikke have krisehjælp, hvis dens unge falder ud af reden og bliver ædt af en kat. Dyr lever i og er i det, de er skabt til. En elefant finder ikke lige pludselig på at bygge rede oppe i træet. Den får ikke engang ideen, og efterfølgende tænker, at det er nok en dum idé, og så lader være.

Men vi mennesker lever efter andet end instinkter og drifter. Vi kan føle i livet på en helt anden måde. Vi kan drage slutninger og bedømme etisk og moralsk også i ting, vi ikke har lært noget om. For vi har noget i os, der på forskellig vis reagerer eller får os til at tøve, hvis vi er usikre eller uvidende. Og det er derfor, at jeg synes, vi skal hæfte os ved udtrykket livsånde i stedet for åndedrættet. Fordi der i vores åndedræt måske mest tænkes på mekanismen at trække vejret; mens der i livsånden fokuseres på os som et levende menneske. Og vel at mærke et levende menneske villet af Gud som menneske.

Som menneske kan vi reflektere over tingene og livet. Vi kan reagere på livet. Vi kan skabe villedede relationer. Det bilder vi os også ind, at dyr gør; men rigtig langt hen ad vejen, så holder dyr sig til den, der fodre den, og dyret følger os, fordi vi er stærkere end den. Men vi forholder os til hinanden, til livet og ikke mindst til Gud på en helt anden måde. Fordi vi har livsånden.

Da Gud blæste livsånden i os, da gjorde Han os til noget særligt i sit billede. Han gjorde os til nogle, som Han kunne have et særligt forhold til. Det er udgangspunktet for det at være menneske. Et andet sted i skabelsesberetningen hedder det, at mennesket er skabt af Gud, så det ligner Gud selv. Vi er skabt i Guds billede, hvilket både betyder, at vi er skabt i det billede, Gud har skabt; men vi er også Guds billede. Vi ligner Gud, lige som vi kan finde på at sige om et menneske, at det er sin mors eller fars udtrykte billede, og derved give udtryk for en stor lighed. At gøre mennesket til et dyr og et led i en lang udviklingskæde er at gøre sig blind for Guds billedet i mennesket. Et billede, der så tydeligt sætter sig igennem i netop det menneskelige og ikke i det dyriske. Et billede vi også kan se bliver forvansket, når mennesker lader sig forvanske eller bliver forvansket af det onde og djævelske. Men nok så megen

forandring eller forvanskning ændrer ikke ved det grundliggende, at mennesket er villet af Gud og levende ved Guds livsånde.

Læser vi videre i GT og ser på mennesket ned gennem historien, så kan vi se, at mennesker vender sig til Gud og mod Gud. Gud-relationen går op og ned. Snart er vi fromme som lam, snart er vi os selv nok og det hele går ad Helvede til. Og skal vi nu gøre det hele meget kort, og det er vi nød til, så er det ikke nok med livsånden, for at holde os i vores guddommelige relation. Livsånden alene gør os levende i livet; men når den forlader os, så tager den livet med sig. Livsånden i sig selv kan ikke frelse os, og livsånden i sig selv, kan ikke fastholde os i vores relation til Gud.

Derfor har Gud givet os sin Søn Jesus som vores Frelser. Og, som vi skal høre i morgen: enhver, som tror på ham, skal ikke fortabes, men have evigt liv. Jesus kom, åbenbarede Guds vilje og kærlighed til os, og betalte syndens og dødens pris med sin forsoning på korset. Og ved hans opstandelse åbnedes frelsens dør fra døden til livet. Men – Jesus er ikke mere på jorden. Men hans gerning har stadig gyldighed for jorden. For at vi kan finde mening og hvile i dette, for at vi kan finde ind i Gudsrelationen, ind i livet, har Gud givet os en ånd, der kan tale Guds sag ind i vore hjerter, ind i vore drifter og instinkter – ind i vort menneskeliv. Og derfor har Gud givet os Helligånden.

Ved livsånden har Gud gjort os til levende mennesker. Men synd og død har ødelagt det særligt guddommelige og de guddommelige relationer i denne livsånde. Dem reparerer Helligånden, således at vi stadig kan være åndelige og mennesker i Guds billede, som Gud ville det, og som Jesus har

vist os det. Derfor peger Helligånden også på Jesus, præcis som Gud selv peger på Jesus som vores frelser.

Helligåndens fylde og udgydelse i menneskers liv er det, vi holder pinse for.

Helligånden skaber og fastholder os i Guddomsbilledet og Guds billedet i os. Helligånden skaber det i os, der søger Gud, spørger efter Gud, skaber Guds fred i os, skaber og fastholder os i troen, håbet og kærligheden som Gud-givne livskræfter og muligheder, Helligånden skaber tak og jubel i os. Helligånden er Guds usynlige nærvær og åbenbaring i vore liv, fuldstændig som Jesus er Guds synlige nærvær og åbenbaring af Den treenige Guddomsherlighed. Gud Helligånd er forudsætningen for og begrundelsen for, at vi ikke kun lever dyrisk efter instinkter og drifter, men også vendes mod Den Hellige.

Helligånden kan komme til udtryk i os på forskellig vis. Tanken om Gud, bønnen til Gud, følelsen af det guddommelige er alt sammen udtryk for Helligåndens fylde og virke i vort liv. Fred med Gud er Helligåndens fylde og virke i vort liv.

Så sker det også, at Helligånden giver sig til kende på forunderlig og mere synlig vis som f.eks. er tilfældet med Helligåndens fylde af apostlene i pinsen. Helligånden gav dem muligheden for at tale fremmede sprog. Helligånden kan give mennesker muligheden for at meddele helbredelse med guddommelig kraft, som det også kan læses senere om apostlene. Helligånden kan få det uomvendte og vantrø menneske til at omvende sig til tro. Helligånden kan få mennesket til at se sit medmenneske som mål og ikke som middel, hvilket er lige så stort et under som at kunne tale i tunger eller fremmede sprog eller andre undere.

Helligånden kan komme til mennesker ad mange forskellige veje og give sig til udtryk på mange forskellige måder. Men ethvert døbt og troende menneske har Helligåndens fylde og virke i sig. I dåben giver Gud os sin Hellige ånde ind i vor livsånde, at vi kan blive levende og troende mennesker i Guds billede. Helligånden kan også komme til udøbte mennesker; men den døpte og troende ved, at Helligånden bor i sig, og man er – som Paulus siger det et sted – et tempel for Helligånden.

Set i lyset af, at pinsen også er kirkens fødselsdag, så er det en fantastisk tanke, at før vi fik kirkebygninger og institutioner, og selv om vi har kirkebygninger og institutioner og organisationer, så er Gud Helligåndes tempel først og stadig de troende mennesker; mennesker som er levende mennesker i Guds billede.

Med pinsen må vi glæde os over, at vi er levende mennesker, der i relation til Gud må leve af Guds livsånde og Helligånden. Ham til ære, os til glæde og herlighed, fred, nåde, håb og tro forankret i Jesus Kristus, Guds enbårne Søn.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.